

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maria Szczepaniec

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie z protestu W. W.

przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego zarządzanego na dzień 15 października 2023 r.

przy udziale Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 30 listopada 2023 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W. W. (dalej: „wnosząca protest”) wniosła do Sądu Najwyższego protest przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego, które odbyło się 15 października 2023 r. Wnosząca protest wskazała, że w czasie referendum ogólnokrajowego w lokalu wyborczym nr [...] w M. doszło do naruszenia przepisów polegającego na niewydawaniu kart referendalnych. Wnosząca protest wniosła żądanie unieważnienia referendum i jego ponownego zarządzania.

Przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej w K. wskazał, że protest jest bezprzedmiotowy, wobec czego wniósł o jego odrzucenie, a w przypadku uznania, że zachodzą przesłanki do jego rozpoznania – o jego nieuwzględnienie. W

uzasadnieniu swojego stanowiska podniósł, że z protokołu głosowania w obwodowej komisji wyborczej nr [...] w M. wynika, że wydano 502 karty do głosowania w referendum ogólnokrajowym. Wobec powyższego twierdzenie wnoszącej protest, że nie wydawano kart do głosowania jest niesłuszne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest należało pozostawić bez dalszego biegu.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (tekst jedn. Dz. U. 2020, poz. 851 ze zm.; dalej: „u.r.o.”), przeciwko ważności referendum może być wniesiony protest ze względu na zarzut dopuszczenia się przestępstwa przeciwko referendum lub naruszenia przepisów tej ustawy dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyniku referendum. Protest wnosi się do Sądu Najwyższego na piśmie w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyniku referendum przez Państwową Komisję Wyborczą w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Do warunków i trybu wnoszenia protestu oraz sposobu jego rozpatrywania i trybu podejmowania uchwały w tej sprawie przez Sąd Najwyższy stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz. U. 2023, poz. 2408, dalej: „k.wyb.”) (art. 34 u.r.o.).

Biorąc pod uwagę powyższe, należy uznać, że do protestów przeciwko ważności referendum zastosowanie znajduje również przepis art. 241 § 3 k.wyb. Zgodnie z nim, wnoszący protest powinien sformułować zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Z treści tego przepisu wynika, że osoba wnosząca protest jest zobowiązana do wykazania wpływu wystąpienia naruszeń na wynik wyborów lub referendum. Sąd Najwyższy pozostawia natomiast bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą wymogów formalnych, tj. niezawierający zarzutów, które zgodnie z art. 33 ust. 1 u.r.o., mogą być podstawą kwestionowania ważności referendum oraz w którym nie przedstawiono lub nie wskazano dowodów, na których zarzuty te byłyby oparte (art. 243 § 1 k.wyb. w zw. z art. 34 ust. 2 u.r.o.).

W niniejszej sprawie wnosząca protest jako jego postawę wskazała

wystąpienie naruszenia w postaci niewydawania kart do referendum. Nie określiła jednak w jakich okolicznościach miałyby dojść do co najmniej jednego takiego zdarzenia, ani go nie uprawdopodobniła. Jej wywód sprowadza się wyłącznie do stwierdzenia, że naruszenie polegało na „niewydawaniu kart referendalnych wyborcom”. Wnosząca protest nie wskazała przy tym, czy była świadkiem takiego zdarzenia czy też sama nie otrzymała karty do głosowania w referendum ogólnokrajowym. Zarzut ten uznać zatem należy za mający wyłącznie charakter abstrakcyjny. Co więcej, stoi on w sprzeczności ze stanowiskiem Przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej w K., w którym wskazano, że z protokołu głosowania w obwodzie wyborczym nr [...] w M. wynika, iż karty do głosowania w referendum były wydawane wyborcom.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie przyjmuje się, że opinia wnoszącego protest, ze swej istoty niepoparta dowodami, może być zakwalifikowana wyłącznie jako opinia prywatna, a zarzuty sprowadzające się do hipotetycznego założenia o nieprawidłowościach nie mieszczą się w przedmiocie protestu określonym w ustawie (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 listopada 2019 r., I NSW 206/19). Model protestów wyborczych i referendalnych polega bowiem na sprawowaniu przez Sąd Najwyższy indywidualno-konkretnej kontroli ważności wyborów i referendum. Brak natomiast podstaw prawnych do prowadzenia w tym zakresie kontroli abstrakcyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 listopada 2019 r., I NSW 235/19).

Z tego względu Sąd Najwyższy na podstawie art. 243 § 1 k.wyb. w zw. z art. 34 ust. 1 i 2 u.r.o., orzekł jak w sentencji.

(r.g.)

[ał]